

ZESPÓŁ SZKÓŁ ENERGETYCZNYCH

im. prof. Kazimierza Drewnowskiego

20-346 Lublin ul. Długa 6 telefon (081) 744 33 14
REGON 000196138 NIP 946-18-17-011 tel./fax (081) 744 24 22
www.zsen.lublin.pl e-mail dn@zsen.lublin.pl e-mail anima@zsen.lublin.pl

SZKOLNY

PROGRAM PROFILAKTYKI

ZESPOŁU SZKÓŁ ENERGETYCZNYCH

IM. PROF. K. DREWNOWSKIEGO

W LUBLINIE

na rok szkolny 2012/2013

I. Założenia programu

Szkoła ma obowiązek zadbać o wszechstronny rozwój uczniów i kształtować u nich postawy warunkujące sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Działalność wychowawcza i zapobiegawcza adresowana do młodzieży powinna obejmować promocję zdrowia psychicznego, zdrowego stylu życia oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

Profilaktyka rozumiana jest jako proces wspierający człowieka w prawidłowym rozwoju i zdrowym życiu, poprzez zapewnienie pomocy potrzebnej w konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia, więc w efekcie umożliwiającymi mu subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego bogatego życia¹.

Działania zapobiegawcze kierowane do młodzieży uwzględniać będą następujące obszary aktywności:

- wspomaganie nastolatka w konstruktywnym radzeniu sobie z pojawiającymi się trudnościami, które stwarzają zagrożenia dla prawidłowego rozwoju i zdrowego życia,
- ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka, zaburzających prawidłowy rozwój i zdrowe życie,
- inicjowanie i wzmocnienie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Działania profilaktyczne organizowane będą kompleksowo na wszystkich, trzech poziomach profilaktyki, wykorzystując strategie profilaktyczne: informacyjne, edukacyjne, alternatywne, interwencyjne, zmian środowiskowych.

Cele szkolnego programu profilaktyki wynikają z Programu Wychowawczego Szkoły i są spójne z treściami nauczania szkolnego zestawu programów nauczania. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

W realizacji programu szkołę wspierają instytucje zewnętrzne : poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki pomocy psychologicznej , socjalnej, prawnej, instytucje państwowe.

Program realizowany jest w czteroletnim cyklu nauczania i uwzględnia kompleksowe oddziaływanie w ramach godzin wychowawczych, zajęć przedmiotowych jak i zajęć pozalekcyjnych.

¹ Definicja wyrastająca z poglądów E. T Duffy'ego zmodyfikowana i rozwinięta przez Z. B. Gasia

II. Podstawy prawne działań profilaktycznych w szkole

- *Konwencja o prawach dziecka – Art.33;*
- *Konstytucja Rzeczypospolitej – Art. 72;*
- *Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.(tekst jednolity- Dz. U. z 2004 r. Nr.256, poz.2572: obowiązują od 17 grudnia 2004 r.; z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (D. U. Nr 228 , poz.1487);*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r Nr 70, poz.473;z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r Nr 10, poz. 55; z późn. zm.);*
- *Ustawie o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008r.(Dz. U. z 2008 r. Nr.180 poz. 1108). Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r (Dz. U. z 1994 r Nr 111, poz. 535z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r Nr 179, poz.1485 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 r Nr180, poz. 1493);*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. nr.11, poz.109 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2002 nr 51 poz. 458);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2003 r .w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem/Dz. U. z 2003 r.Nr.26, poz.226);*
- *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr.30 poz.179 z późn. zm.);*
- *Zarządzenie Nr.15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 roku w sprawie form i metod działania policji w zakresie zapobiegania zwalczania i demoralizacji i przestępczości nieletnich.*

III. Diagnoza

Diagnoza została sporządzona na podstawie analizy :

- Raportu z wyników ewaluacji szkolnego programu profilaktycznego w roku szkolnym 2011/2012.
- Raportu z wyników ankiety na temat rozpoznania sytuacji socjalno-bytowej uczniów klas pierwszych w roku szkolnym 2011/2012.
- Raportu z ewaluacji wewnętrznej w roku szkolnym 2011/2012 z działalności opiekuńczej szkoły w obszarze „Efekty pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły”.
- Informacji pedagoga szkolnego.
- Informacji od wychowawców i nauczycieli.
- Obserwacji zachowań uczniów na terenie szkoły i poza szkołą.
- Informacji uzyskanych od pielęgniarki szkolnej
- Analizy dokumentów szkolnych.

Analiza wyników ankiet

- **Analiza wyników ewaluacji szkolnego programu profilaktycznego.**

Metoda: sondaż diagnostyczny (opracowany za prof. dr hab. Zbigniewem Gasiem), przez pedagoga szkolnego mgr Alinę Krzyżanowską².

Narzędzie badawcze: kwestionariusz ankiety odnosi się do działań prowadzonych na terenie szkoły przez ostatnie cztery lata. Celem tego narzędzia jest uzyskanie informacji zwrotnych od młodzieży na temat uczestnictwa w poszczególnych zajęciach, ich skuteczności, a także słabych i mocnych stron.

Badania ankietowe wśród uczniów klas czwartych Technikum Energetyczno - Informatycznego przeprowadzone zostały przez pedagoga szkolnego w kwietniu 2012 roku.

W sumie przebadano 76 uczniów, co stanowi **85,3 % populacji badanych klas.**

Wnioski z analizy ankiety:

1.Uczniowie systematycznie w największym procencie uczestniczyli :

- 81% w obozie integracyjnym i ocenili swój udział jako przydatny dla siebie,

² Studenckie Koło Naukowe „ADESSE” Instytut Psychologii UMCS: Raport z badań przeprowadzonych w Zespole Szkół Energetycznych w Lublinie, Lublin 2006, s.121-123.

- 68% w zajęciach organizowanych na godzinach wychowawczych z psychologiem w ramach programu „MÓJ START W PRZYSZŁOŚĆ” i zajęcia organizowane z poradnictwa zawodowego oceniane zostały jako przydatne młodzieży .
- 64% badanej młodzieży uczestniczyło systematycznie w wyjściach do kina / teatru filharmonii i oceniło jako przydatne dla siebie.
- co drugi uczeń uczestniczył w zajęciach z WDŻ dotyczących uzależnień i regulacji poczuc, pielgrzymkach, wycieczkach klasowych,
- co trzeci uczeń uczestniczył w zajęciach prowadzonych przez pedagoga szkolnego dotyczące istoty oraz skutków stresu, a także sposobów radzenia sobie z nim, w akcjach krwiodawstwa i dawcy szpiku kostnego, w Happeningu „Dobre Życie” w klasowych spotkaniach świątecznych, uroczystościach szkolnych i środowiskowych,
- co czwarty badany uczestniczył w Sekcji Młodzieżowej SEP.

2. Udział młodzieży w organizowanych zajęciach wpłynął w największym stopniu na zmiany postaw w zakresie:

- kształtowaniu kompetencji zawodowych- 46%,
- poczucia własnej wartości - 39%,
- umiejętności porozumiewania się ludźmi-33%,
- umiejętności budowania pozytywnych więzi z kolegami z klasy, wiedzę na temat chorób przenoszonych drogą płciową- 32%
- umiejętności kontroli swojego zachowania – 31%,
- wiedzy na temat regulacji płodności -30%,
- wiedzy ogólnej o świecie ,umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych- 29%,
- wiedzy o szkodliwości środków odurzających, umiejętności powstrzymywania się przed używaniem środków odurzających, umiejętności budowania pozytywnych więzi z kolegami ze szkoły-28%,
- prowadzenia zdrowego stylu życia- 27%,

- umiejętności korzystania z pomocy wychowawcy/ pedagoga/psychologa, umiejętności powstrzymywania się od stosowania przemocy – 26%,
- wiedzy o konsekwencjach zażywania środków odurzających- 25%,
- pomaganiu innym osobom potrzebującym pomocy, umiejętności budowania pozytywnych więzi z nauczycielami- 24%,
- umiejętności skutecznego rozwiązywania problemów życiowych , ograniczenia problemów osobistych, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez agresji, umiejętności konstruktywnego spędzania czasu wolnego-23%,
- aktywnym uczestnictwie w życiu szkoły i klasy- 20%.

3. Istnieje potrzeba bardziej aktywnego włączania młodzieży w działania pozalekcyjne typu:

- zajęcia sportowe, w tym koło strzeleckie,
- koło teatralne
- udział w konkursach, olimpiadach, turniejach szkolnych, międzyszkolnych, środowiskowych.

➤ Analiza wyników przeprowadzonych badań na temat rozpoznania potrzeb edukacyjnych uczniów klas pierwszych.

Metoda:

Sondaż diagnostyczny. Narzędzie badawcze: kwestionariusz ankiety złożony z 14 pytań. Ankieta składała się: z 7 pytań zamkniętych, 1 półotwartego, 6 otwartych.

Badania ankietowe przeprowadzone zostały przez pedagoga szkolnego we wrześniu 2011 roku.

Badania przeprowadzono w klasach 1a, 1b 1c, 1d. W sumie przebadano 101 uczniów, co stanowi **85 % populacji** badanych klas

Wnioski z analizy ankiety:

- Szkoła jest bezpieczna- 95 % badanych czuje się bezpiecznie.
- Uczniowie w decydującej większości czują się dobrze w zespołach klasowych- 82 % badanych.

- Istnieje potrzeba zorganizowania pomocy w wyrównywaniu wiedzy szczególnie z matematyki.
- 59% młodzieży nie pracuje w domu.
- 57% młodzieży ceni sobie wykształcenie.

➤ **Analiza wyników ewaluacji wewnętrznej w roku szkolnym 2011/2012**

z działalności opiekuńczej szkoły w obszarze „Efekty pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły”.

Metoda:

Narzędzie badawcze: kwestionariusz ankiety złożony z 6 pytań. Ankieta składała się: z 2 pytań zamkniętych, 3 półotwartych, 1 otwartego.

Badania ankietowe wśród rodziców ZSE przeprowadzone zostały przez wychowawców na zebraniach rodzicami w listopadzie 2011 roku. W sumie przebadano 198 rodziców, co stanowi **53,3 % populacji** rodziców uczniów ZSE.

Wnioski z analizy:

1. Oczekiwania rodziców wobec szkoły są następujące:
 - 55% badanych od szkoły oczekuje przygotowania do egzaminów zewnętrznych: maturalnych i z przygotowania zawodowego,
 - 21% rozwijania zainteresowań,
 - 16% zapewnienia bezpieczeństwa,
 - 7% wychowania

85 % badanych respondentów stwierdziło, że szkoła spełnia powyższe oczekiwania.

2. Szkoła spełnia oczekiwania rodziców co do sposobów komunikowania ich o wynikach nauczania i zachowania ich dzieci.

➤ **Analiza informacji pedagoga szkolnego.**

Wśród problemów dominują: kłopoty szkolne związane z niepowodzeniami szkolnymi i nieprzestrzeganiem zasad szkolnych, nieobecności na zajęciach lekcyjnych, kłopoty osobiste okresu dorastania, konflikty rodzinne, uzależnienia.

➤ **Analiza informacji płynących od wychowawców i nauczycieli i dyrekcji szkoły.**

Najczęściej powtarzające się uwagi pod adresem uczniów: wagary, palenie papierosów, nieprzestrzeganie regulaminów szkolnych, niepowodzenia szkolne.

➤ **Analiza obserwacji zachowań uczniów na terenie szkoły.**

Wśród zachowań uczniów dominują: wulgaryzmy językowe, agresja szczególnie werbalna.

➤ **Analiza informacji uzyskanych od pielęgniarki szkolnej.**

Uczniowie najczęściej zgłaszają następujące problemy: infekcje, dolegliwości żołądkowe, bóle głowy, urazy kończyn, kontrolne badania ciśnienia.

➤ **Analiza protokołów Rad Pedagogicznych.**

Najczęściej pojawiające się problemy to: niska frekwencja, słabe wyniki nauczania.

Reasumując; przeprowadzona diagnoza wskazuje na istnienie następujących zachowań ryzykownych młodzieży wymagających działań profilaktycznych:

- słabe zainteresowania nauką i pracą własną
- wagary
- zachowania agresywne: wulgaryzmy , brak kultury osobistej,
- używki w szczególności palenie papierosów,
- łamanie zasad współżycia w szkole.

IV. Cele programu

Cel ogólny:

1. Przygotowanie młodych ludzi do aktywnego i odpowiedzialnego życia w środowisku społecznym.

2. Włączanie rodziców w działania profilaktyczne.

Cele szczegółowe szkolnego programu profilaktyki .

1. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat :

- problemów i trudności związanych z aktualnym okresem życia, zadaniami jakie stoją przed młodą osobą do rozwiązania w okresie adolescencji,

- mechanizmów wchodzenia w uzależnienia i jego skutków w wymiarze jednostki, rodziny, społeczeństwa,
 - przyczyn i skutków zachowań agresywnych i autoagresyjnych,
 - analizy, refleksji (ewentualnej korekty) nad własnym systemem wartości w kontekście norm obowiązujących społecznie.
2. Nabycie i zwiększenie kompetencji społecznych u uczniów w zakresie:
 - komunikacji interpersonalnej,
 - rozwiązywania sytuacji trudnych,
 - kontrolowania własnych emocji,
 - świadomej odpowiedzialności za własne zachowanie.
 3. Zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej uczniom z grup podwyższonego ryzyka i innym potrzebującym pomocy.
 4. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez stwarzanie sytuacji wychowawczych.
 5. Rozwijanie zainteresowań i ukierunkowanie aktywności poznawczej uczniów.
 6. Zwiększenie świadomości nauczycieli i pracowników szkoły dotyczącej przyczyn i przeciwdziałania uzależnieniom, i przemocy w szkole.
 7. Podniesienie kultury wychowawczej u rodziców poprzez:
 - dostarczenie wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej i pedagogiki,
 - poszerzanie umiejętności wychowawczych .

V. Formy realizacji

Szczegółowy plan działań profilaktycznych

Adresat działań profilaktycznych	Cele	Zadania	Formy realizacji	Realizator
Uczniowie	<p>1. Dostarczenie wiedzy na temat praw i obowiązków ucznia i procedur postępowania w sytuacjach trudnych.</p> <p>2. Kształtowanie świadomości na temat specyfiki okresu dojrzewania.</p>	<p>Zapoznanie i przypomnienie praw i obowiązków uczniów: statut, regulaminy, Konstytucja RP, Prawa Człowieka, Prawa Dziecka itp.</p> <p>Uświadamianie znaczenia rozwoju własnego i zadań okresu dojrzewania.</p> <p>Wzbogacenie wiedzy na tematy związane z zasadami higieny pracy i nauki oraz higieny zdrowia psychicznego i somatycznego.</p> <p>Promowanie aktywnych form wypoczynku i spędzania czasu wolnego .</p>	<p>Godziny wychowawcze, lekcje przedmiotowe, zebrania organizacji szkolnych, tablice</p> <p>Godziny wychowawcze, zajęcia profilaktyczne – warsztatowe, lekcje biologii, WDŻ, indywidualne konsultacje</p> <p>Godziny wychowawcze, lekcje biologii, zajęcia sportowe, wycieczki, wyjścia do kina , teatru, koła zainteresowań, konsultacje indywidualne gabloty, broszurki, plakaty</p>	<p>Wychowawcy klas, nauczyciele uczący, opiekunowie organizacji szkolnych.</p> <p>Wychowawcy klas, nauczyciele uczący, pedagog, pielęgniarka szkolna, opiekunowie organizacji szkolnych i kół zainteresowań.</p> <p>J.w.</p>

	<p>3. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska uzależnienia</p> <p>4. Pomoc uczniom z grup podwyższonego ryzyka.</p> <p>5. Uczenie szukania pomocy dla siebie</p> <p>6. Dostarczenie wiedzy na temat zjawiska agresji.</p> <p>7. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych.</p>	<p>Poszerzenie wiedzy uczniów na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Poznawanie mechanizmów, etapów i skutków uzależnień w wymiarze jednostki, rodziny, społeczeństwa.</p> <p>Motywowanie do podejmowanie osobistych wyborów i postanowień zmiany życia.</p> <p>Zapoznanie z możliwościami uzyskania pomocy dla siebie</p> <p>Zapoznanie z przyczynami i skutkami zachowań agresywnych i autoagresyjnych. Empatia – rozumienie innych. Rozwiązywanie konfliktów i problemów bez używania przemocy.</p> <p>Pomoc w adaptacji do nowej szkoły, komunikacji i współpracy w grupie. Przygotowywanie i udział w imprezach, uroczystościach szkolnych i środowiskowych.</p>	<p>Zajęcia warsztatowe, godziny wychowawcze, konsultacje indywidualne, udział w młodzieżowych grupach wsparcia, gabloty, broszury, plakaty, informacje na stronach internetowych.</p> <p>Konsultacje indywidualne, działania interwencyjne, kierowanie do specjalistów.</p> <p>Godziny wychowawcze, spotkania ze specjalistami, gablota i strona internetowa pedagoga szkolnego, tablice ogłoszeń</p> <p>Godziny wychowawcze, zajęcia warsztatowe, spotkania ze specjalistami, zajęcia interwencyjne, indywidualne konsultacje, kontrakty z uczniami, System nagród i kar- Statut Szkoły, kierowanie do specjalistów, monitoring</p> <p>Zajęcia integracyjne warsztatowe dla klas pierwszych</p> <p>Akademie, apele, happeningi, akcje</p>	<p>Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, inni specjaliści</p> <p>Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele</p> <p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciele</p> <p>Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele, pracownicy szkoły</p> <p>Wychowawca klasy , pedagog</p> <p>Opiekunowie organizacji</p>
--	---	--	--	--

	<p>8. Rozwijanie umiejętności intrapsychicznych</p> <p>9. Zdobywanie umiejętności efektywnego uczenia się.</p>	<p>Radzenie sobie ze stresem</p> <p>Rozpoznawanie, nazywanie i zaspokajanie uczuć i potrzeb</p> <p>Motywowanie do analizy, refleksji (ewentualnej korekty) nad własnym systemem wartości w kontekście norm obowiązujących społecznie.</p> <p>Motywowanie do nauki. Poznanie zasad efektywnego uczenia się. Uczestnictwo w dodatkowych zajęciach.</p>	<p>charytatywne itp. Realizacja programu edukacyjno – informacyjnego „ Stres pod kontrolą”, zajęcia warsztatowe, lekcje biologii, WDŻ Godziny wychowawcze, zajęcia warsztatowe, spotkania ze specjalistami, zajęcia interwencyjne, indywidualne konsultacje.</p> <p>Lekcje przedmiotowe, godziny wychowawcze, kierowanie na badania specjalistyczne, konsultacje indywidualne, zajęcia „ Jak się uczyć”, propagowanie pomocniczej literatury</p>	<p>szkolnych, nauczyciele Pedagog , wychowawcy klas, nauczyciel biologii, specjaliści Wychowawcy klas , pedagog i inni specjaliści.</p> <p>Wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, pedagog, inni specjaliści</p>
Nauczyciele	<p>1.Poszerzanie wiedzy o zjawiskach zagrażających zdrowemu rozwojowi młodzieży</p> <p>2.Pogłębianie wiedzy o formach pomocy.</p>	<p>Informowanie o zagrożeniach. Przekazywanie wiedzy o mechanizmach , skutkach uzależnień i innych zachowań ryzykownych.</p> <p>Doskonalenie rozumienia istoty procesu pomagania, strategii i działań profilaktycznych. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące.</p>	<p>Warsztaty dla zainteresowanych nauczycieli, literatura fachowa, indywidualne konsultacje.</p> <p>Warsztaty dla zainteresowanych nauczycieli, spotkania w ramach zespołów klasowych, indywidualne konsultacje, literatura fachowa.</p> <p>Tablice ogłoszeń, strona</p>	<p>Pedagog , pracownicy poradni psychologicznych</p> <p>Jw.</p> <p>Jw</p>

		Zapoznanie z możliwościami uzyskania pomocy, adresami ośrodków i instytucji.	internetowa pedagoga szkolnego, indywidualne konsultacje z pedagogiem i innymi specjalistami.	
Rodzice	1. Pogłębianie wiedzy rodziców na temat specyfiki okresu adolescencji	Uświadamianie potrzeb i zadań rozwojowych młodzieży. Rola rodziców w tym okresie Informowanie o formach pomocy rodzinie świadczonej przez szkołę i inne instytucje	Zebrania klasowe, grupowe spotkania ze specjalistami, zajęcia warsztatowe, indywidualne konsultacje ze specjalistami, kierowanie do ośrodków pomocy psychologicznej, plakaty, broszury, ulotki, popularyzacja literatury fachowej	Wychowawcy klas, pedagog szkolny i inni specjaliści

VI. Procedury interwencji

Procedury postępowania nauczycieli wobec młodzieży w sytuacjach trudnych:

A. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją³

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji nauczyciel powinien:

1.1 Przekazać informacje wychowawcy klasy.

1.2 Wychowawca informuje o fakcie pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.

1.3 Wychowawca wzywa do szkoły rodziców / prawnych opiekunów/ ucznia:

- przekazuje uzyskaną informację,
- przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności,
- w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
- w toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie ich dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

1.4 Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalista d.s. nieletnich).

1.5 Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia spotkanie pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

1.6 Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela określają Statut Szkoły oraz procedury zawarte w Programie Wychowawczym i Programie Profilaktyki Zespołu Szkół Energetycznych im. prof. Kazimierza Drewnowskiego.

³ Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r.

- 1.7 W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art.304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję.
- 1.8 Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- 1.9 Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

- Powiadomienie o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
- Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ze względów bezpieczeństwa nie pozostawienie go samego: stworzenie warunków, w których nie będzie zagrożone jego życie i zdrowie.
- Wezwanie lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenie pomocy medycznej.
- Zawiadomienie o fakcie dyrektora placówki oraz rodziców/ opiekunów prawnych, których się zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu i zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień (maksymalnie 24 godziny). O fakcie umieszczenia zawiadamia rodziców/ opiekunów ucznia oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
- Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
- Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust.1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu*

w *trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

- Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

3. Przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

- Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
- Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
- Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

- Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży, teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
- O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/ opiekunów ucznia, wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
- W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

- Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
- Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

B. Procedury postępowania w przypadku zagrożenia zdrowia bądź życia w wyniku wypadku lub czynu karalnego⁴

1. W razie zagrożenia przeciw pożarowego postępować zgodnie z instrukcją przeciw pożarową.

2. Na boisku lub w budynku szkoły:

- zawsze zostajemy z uczniem, który uległ wypadkowi i z grupą,
- wysyłamy jednego z uczniów po najbliższą osobę dorosłą lub wołamy
- pomoc,
- zawiadamiamy pielęgniarkę i dyrekcję, a jeżeli wymaga tego sytuacja pogotowie ratunkowe,
- udzielenie uczniowi pomocy przedmedycznej do czasu przybycia pielęgniarki lub pogotowia ratunkowego,
- powiadamiamy rodziców ucznia,
- ze zdarzenia sporządzamy protokół zgodnie z przepisami bhp.

3. W wyniku czynu karalnego:

3.1 Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy(o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy,

⁴ Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r

- niezwłoczne powiadomienie policji przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.),
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie je policji,
- ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły,
- przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

3.2 Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, bądź zapewnia ją poprzez wezwanie pielęgniarki lub lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły,
- powiadamia rodziców ucznia,
- niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczania śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Wszystkie zdarzenia wymagają przygotowania pisemnej informacji bądź w postaci protokołu powypadkowego i notatki pisemnej.

C. Procedury interwencji doraźnej w sytuacjach zachowań agresywnych i przemocowych⁵

1. Przerwanie zachowania agresywnego.
2. Jeżeli zachowanie agresywne występuje podczas zajęć lekcyjnych i konieczne jest wsparcie nauczyciela, to wówczas nauczyciel wysyła jednego z uczniów po dyrektora.
3. Osoba podejmująca interwencje:
 - a) powinna unikać:
 - agresji fizycznej,
 - agresji słownej,
 - okazywania niepewności,
 - długich monologów i moralizowania,

⁵ Załącznik Nr 3 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r

- wchodzenia w rolę sprawcy (by mu pokazać co czuje osoba poszkodowana),
- b) powinna natomiast:
- reagować stanowczo,
 - mówić prosto i jasno,
 - traktować sprawcę jak osobę, która może wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
 - jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, o ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów,
 - szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie).
4. Poinformowanie wychowawcy o zdarzeniu.
 5. Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem o zdarzeniu w obecności nauczyciela świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocenienie zdarzenia i wyciągnięcie wniosków).
 6. Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zdarzeniu.
 7. Zgłaszanie się powtarzających sytuacji do pedagoga, dyrektora.
 8. Natychmiastowe poinformowanie przez wychowawcę pedagoga i dyrektora o przypadku szczególnie drastycznych zachowań agresywnych (stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia).
 9. Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
 10. Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

Należy reagować na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc (brak reakcji komunikuje uczniom, że mają prawo tak się zachowywać).

Interwencja powinna być odnotowana w dokumentacji szkolnej z godnie z przyjętymi przez szkołę procedurami.

VII. Ewaluacja

1. Cele:

a) Ewaluacja kształtująca:

- uzyskanie informacji o przebiegu realizacji programu profilaktyki,
- poznanie ewentualnych trudności i braków, występujących w trakcie realizacji programu,
- określenie nastawienia uczestników (uczniów, nauczycieli i rodziców) do realizacji programu.

b) Ewaluacja końcowa:

- dokonanie oceny wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu profilaktyki,
- uzyskanie od uczestników (uczniów, nauczycieli i rodziców) opinii o wartości realizowanego programu profilaktyki.

2. Kryteria:

a) Kryterium zgodności:

- zgodność efektów programu z założonymi celami,
- zgodność celów programu z potrzebami adresatów programu, środowiska lokalnego itp.,
- zgodność wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu z zaplanowanymi w nim.

b) Kryterium efektywności: - zmniejszenie ilości niewłaściwych, ryzykownych zachowań u młodzieży.

3. Metody zbierania informacji:

a) Metody bezpośrednie: - obserwacja, analiza odpowiednich dokumentów szkolnych, analiza osiągnięć uczniów, wywiady, itp.

b) Metody pośrednie: - badania kwestionariuszowe: ankiety, kwestionariusze badania postaw, techniki socjometryczne, wypracowania uczniów, sondaże itp.

4. Opracowanie i prezentacja wyników badań.

Ewaluację przeprowadzać będzie Zespół zadaniowy ds. wychowania i profilaktyki. Z wynikami badań zapoznana będzie Rada Pedagogiczna, Rada Rodziców, Samorząd Uczniowski.

Modyfikacje

Szkolny Program Profilaktyki stanowi zwartą całość i jego pełna realizacja pozwoli na osiągnięcie celów, niemniej jednak dopuszczalne są możliwości wprowadzenia zmian i poprawek wynikających z aktualnych potrzeb zainteresowanych podmiotów.

Program opracowano pod kierunkiem

mgr Aliny Krzyżanowskiej- pedagoga szkolnego

Zespół autorski:

mgr Anna Koput –Zalewska- nauczyciel j. angielskiego

mgr Robert Sawecki- nauczyciel matematyki

mgr inż. Leszek Widz- nauczyciel przedmiotów zawodowych-informatycznych